21.12.24р. 31гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Микола Вороний – ідеолог модернізації української літератури. Його творчість – перша декларація ідей і форм символізму. Єдність краси природи і мистецтва, образотворчі засоби в поезії («Блакитна Панна»)

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою: moshev2020@icloud.com

Теоретична частина

Життя і творчість М. Вороного

1. Дитинство, роки навчання

Микола Кіндратович Вороний (псевдоніми Арлекін, Віщий Олег, Кіндратович, Микольчик) — український поет, письменник, перекладач, режисер, актор, театрознавець, громадсько-політичний діяч, історик і публіцист.

Народився 6 грудня 1871 року на Катеринославщині (тепер Дніпропетровська обл.) у родині ремісника, де зберігалися давні українські традиції. Мати прищепила малому Миколці палку любов до українських пісень, казок, легенд і звичаїв.

Батько Кіндрат Вороний походив з кріпаків, мати — Одарка Колачинська з роду освітнього діяча XVII-XVIII ст., ректора Київської академії П. Колачинського. Коли малому було півроку, сім'я переїхала до Харкова.

Там навчався спочатку в початковій школі, потім у Харківському реальному училищі, пізніше — в Ростовському реальному училищі, звідки був виключений за зв'язки з народниками, читання і поширення забороненої літератури. Три роки перебував під наглядом поліції із забороною вступати до вищих навчальних закладів. Пізніше продовжує навчатися у Віденському і Львівському університетах.

У період навчання у Львівському університеті знайомиться з Франком. Допомагав йому у виданні газет «Громадський голос». і «Радикал».

2. Літературна та театральна діяльність

Працює бібліотекарем і коректором Наукового товариства «Руська бесіда». у редакції журналу «Життє і слово». З 1897 року — актор труп М. Кропивницького, П. Саксанського та інших. Сцену залишає 1901 року і працює в установах Єкатеринограда, Харкова, Одеси, Чернігова. З 1910 р. оселяється в Києві, працює в театрі М. Садовського, викладає в театральній школі. Восени 1917 р. стає директором Українського національного театру. 1920 року емігрує до Варшави і видає збірку «За Україну». (1921 р). 1926 року повертається до України та веде педагогічну і театральну діяльність. Перший

вірш «Не журися, дівчино». був надрукований 1893 року, але поетичні твори писав ще навчаючись у Харківському реальному училищі.

3. Останні роки життя

На початку 30-х років митця засудили, вирок — трирічне заслання до Казахстану. Вирок було замінено забороною проживати в Україні. Син Марко прагнув добитися помилування, але його звинуватили в націоналізмі, заарештували й відправили на Соловки.

Вивчення архівів КДБ дозволило документально точно визначити, що Микола Вороний проходив по груповій справі з традиційним для того часу формуванням «за участь у контрреволюційній військово-повстанській організації». Репресований у 1934 р. Розстріляний 7 червня 1938 року. Архів Вороного зберігається в інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка АН України. Реабілітовано посмертно у 1957 р.

4. Основні мотиви лірики Миколи Вороного

1. Роль поета і поезії в суспільному житті («Іванові Франкові». «До моря». «Пам'яті М. Лисенка». «Івану Котляревському»..).

2. Патріотичні мотиви, Любов до України («За Україну». «Краю мій рідний». «Євшан-зілля». «Україно! Мамо люба!..». «Молодий патріот». «О рідна земле, люба моя нене!»..

3. Віра в український народ, сподівання на краще майбутнє («Коли ти любиш рідний край…». «Гей, хто має міць». та інші).

4. Інтимна лірика («На скелі». «Ні, не забув». «Нічого, нічого». «Нехай і так». «Ти не любиш мене…». «Чи зумієш?». «Ти не моя…». «Зрада». та інші).

5. Пейзажна лірика («Блакитна панна». «На озері». «Краса». «Зоряне небо». «До моря». та інші).

6. Урбаністичні мотиви («Співи старого міста»...)

5. Робота над твором «Блакитна панна»

Під впливом Європейського символізму розвинулася модерна українська поезія початку XX ст. елементи й впливи символізму помітні й у творчості М. Вороного. Творчість М. Вороного — це перша декларація ідей і форм українського символізму Іван Лучук: «Перший правдивий модерніст української поезії… Мав сміливість понад усе цінувати красу, прагнув облагороднювати марудну дійсність. Володів екстраординарним відчуттям слова…». Він одним з перших в українській літературі звернувся до складного явища європейського модернізму та французького символізму. «Блакитна панна». (1912) — зразок поезії символізму, який відкриває цикл поезій «Гротеск».

Практична частина

1. Виразне читання поезії «Блакитна панна»

Має крилами Весна
Запашна,
Лине вся в прозорих шатах,
У серпанках і блаватах...
Сяє усміхом примар
З-поза хмар,
Попелястих, пелехатих.

Ось вона вже крізь блакить
Майорить,
Довгождана, нездоланна...
Ось вона - Блакитна Панна!..
Гори, гай, луги, поля -
Вся земля
Їй виспівує: "Осанна!"

А вона, як мрія сну
Чарівна,
Сяє вродою святою,
Неземною чистотою,
Сміючись на пелюстках,
На квітках
Променистою росою.

І уже в душі моїй
В сяйві мрій
В'ються хмелем арабески,
Миготять камеї, фрески,
Гомонять-бринять пісні
Голосні
І сплітаються в гротески.

1912р.

Тема: гармонія природи і мистецтва.

Ідея: неоромантичне возвеличення краси природи.

Основна думка: роздуми над узагальненим ідеалізованим образом жінки.

Епітети: «весна запашна». «прозорих шатах». «вродою святою». «неземною чистотою». «променистою росою».

Порівняння: «а вона, як мрія сна чарівна».

Алітерація: «має крилами Весна запашна».

Метафора: «сміючись на пелюстках, на квітках».

Риторичні оклики: «ось вона, Блакитна панна!; Їй виспівує «Осанна!».

Дайте відповідь на питання:

- До якої лірики належить ця подія?
- Що символічного в поезії?
- Як ви вважаєте, хто є ліричним героєм у поезії?
- Який настрій ви отримали від прочитаного вірша?

2. Словникова робота.

Арабески — складний орнамент з геометричних фігур і рослинних мотивів.

Фрески — живопис на вологій штукатурці, одна з технік настінного малярства.

Гротеск — художня образність, яка ґрунтується на поєднанні фантастичного і реального, трагічного і комічного, прекрасного і потворного.

Осанна — святковий молитовний вигук.

Блават — волошка.

3. Тестування «5 хвилин ЗНО»

1. В якому році була написана поезія «Блакитна панна».

А 1912;

Б 1917;

В 1920;

Г 1924.

2. Твір Вороного «Блакитна панна» належить до лірики:

А патріотичної;

Б філософської;

В пейзажної

Г інтимної.

3. За жанровою ознакою поезії «Блакитна панна».

А ліричний;

Б ліро-епічний;

В епічний;

Г драматичний.

4. Перший друкований вірш М. Вороного:

А «Блакитна панна»;

Б «Інфанта»;

В «Не журись, дівчино»;

Г «Арфами».

5. Яким віршем відкривається цикл «Гротески».

А «Іванові Франку»;

Б «Інфанта»;

В «За Україну»;

Г «Блакитна панна».

6. Блакитна панна символізує…

А річку;

Б весну;

В наречену;

Г небо.

4. Складання сенкану

Блакитна панна

Запашна, довгождана

Має, лине, майорить

Сяє вродою святою, неземною

Весна

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Вивчити напам’ять вірш «Блакитна панна».

2. Скласти хронологічну таблицю життя і творчість поета.